

Η ταραγμένη εποχή μέσα στην οποία έζησε και έδρασε ο Γεώργιος Βιζυηνός

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1HKNt71>), εισέρχεται στην εξέταση του κοινωνικού πλαισίου που έζησε ο μεγάλος Έλληνας λογοτέχνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

3.1 Το ιστορικό-κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ζει και δημιουργεί ο Γεώργιος Βιζυηνός

Η όποια δημιουργία δεν διαμορφώνεται σε ένα «αποστειρωμένο» κοινωνικο-πολιτικό περιβάλλον, αλλά σ' ένα συγκριμένο και κοινωνικο-πολιτικά προσδιοριζόμενο, αφού, όπως υπενθυμίζει ο νομπελίστας Γιώργος Σεφέρης (1900-1971), ο δεσμός του δημιουργού με την εποχή του δεν είναι διανοητικός ούτε

συναισθηματικός, αλλά δεσμός καθαρά βιολογικός, είναι ο «ομφάλιος λώρος» που δένει το έμβρυο με την μητέρα του[190]. Είναι χρήσιμο, συνεπώς, για την εργασία μας να παρουσιαστεί το «περιβάλλον» -στενό και ευρύτερο- στο οποίο ζει και δρα ο Βιζυηνός. Το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα στον οποίο ζει -μεταξύ του 1849 και του 1896- αποτελεί μια ενδιαφέρουσα χρονική περίοδος με σημαντικά πολιτικά, οικονομικά, θρησκευτικά και πνευματικά γεγονότα που συνδιαμορφώνουν -σε μεγάλο βαθμό- την εικόνα της Ελλάδας και της Ευρώπης του 20^{ου} αιώνα. Έτσι, αρχικά προσδιορίζεται το ιστορικό πλαίσιο και στη συνέχεια η πνευματική παραγωγή αυτής της περιόδου.

Την εποχή που γεννιέται ο συγγραφέας η *Μεγάλη Ιδέα* -όρος που πρωτοχρησιμοποιείται από τον πρωθυπουργό Ιωάννη Κωλέττη[191] (1773-1847) στη Βουλή το 1844- κυριαρχεί στην εξωτερική πολιτική, η ενσωμάτωση, δηλαδή, του αλύτρωτου ελληνισμού στο ελληνικό κράτος και αποτελεί *εθνική ιδεολογία*. Ο συγγραφέας και η οικογένειά του ζουν στη Βιζύη της Ανατολικής Θράκης, δηλαδή σε αλύτρωτη περιοχή του ελληνισμού.

Ένα χρόνο πριν γεννηθεί, το 1848, ξεσπούν στην Ευρώπη επαναστάσεις, οι οποίες θα οδηγήσουν και στην παραίτηση του *Μέττερνιχ* (Klemens Metternich 1773-1859 μ. Χ.), του κατεξοχήν υπερασπιστή του φεουδαρχισμού στην Ευρώπη[192] και της εδαφικής ακεραιότητας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στην Ευρώπη διαμορφώνεται σταδιακά «φιλελεύθερο» κλίμα και ένα νέο ευρωπαϊκό σύστημα ισορροπίας.

Το 1850 το Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως με τον *Συνοδικό Τόμο* ανακηρύσσει κανονικώς το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος αποκαθιστώντας όχι μόνο τη δογματική, αλλά και την κανονική ενότητα τόσο με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όσο και με τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες. Έτσι, «επουλώνεται» η πληγή, την οποία δημιουργεί η βαυαρική αντιβασιλεία το 1833, όταν ο *Μάουερ* (Georg Ludwig von Maurer, 1790-1872) με συνεργάτη του τον αρχιμανδρίτη *Θεόκλητο Φαρμακίδη* (1784-1860) προβαίνουν στο διοικητικό χωρισμό της Εκκλησίας της Ελλάδας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και στην ανακήρυξή της σε αυτοκέφαλη[193].

Λίγα χρόνια αργότερα ξεσπά ό Κριμαϊκός πόλεμος (1853-1856) μεταξύ της Ρωσίας αφενός και της Αγγλίας, Γαλλίας, Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αφετέρου, λόγω της διένεξης που προέκυψε για την κατοχή των προσκυνημάτων των Αγίων Τόπων. Οι Ρώσοι με το ξεκίνημα του πολέμου κάνουν έκκληση στους ορθόδοξους λαούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας να εκδιώξουν τους Οθωμανούς από την Ευρώπη.[194] Ο τελευταίος αφηγηματικός ήρωας του Βιζυηνού, ο *Μοσκώβ - Σελήμ*, συμμετέχει σ' αυτόν και διακρίνεται.

Ενάμιση μήνα -στις 18 Φεβρουαρίου 1856- πριν υπογραφεί στο Παρίσι η Συνθήκη ειρήνης με την οποία τερματιζόταν ο Κριμαϊκός πόλεμος ο σουλτάνος Αβδούλ Μεζίτ (1823-1861), για να προσφέρει ανταλλάγματα στους Αγγλογάλλους για την σωτήρια επέμβασή τους, εκδίδει το *Χάτι Χουμαγιούμ* με το οποίο το οθωμανικό κράτος αναλαμβάνει την υποχρέωση τής ίσης μεταχείρισης μωαμεθανών και μη σε ζητήματα δικαιοσύνης, φορολογίας, κατάληψης δημοσίων θέσεων, εισόδου στον στρατό και φοίτησης στα ανώτερα ιδρύματα[195]. Οι Έλληνες επωφελούνται από τις εξελίξεις συμμετέχοντας στις μεγάλες αγγλικές επιχειρήσεις στην Τουρκία (σιδηροδρόμους, τηλεγραφικές γραμμές)[196].

[Συνεχίζεται]

[190]Γ. Σεφέρης, «Η τέχνη και η εποχή» στο *Δοκιμές πρώτος τόμος (1936-1947)* (Αθήνα: Εκδόσεις Ίκαρος, 1974³)σ.266.

[191]J. Petropoulos, *Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο ελληνικό βασίλειο (1833-1843)* (Αθήνα: Εκδόσεις Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, 1997)σ.634.

[192]Ι.Σ. Κολιόπουλος, «Οι επαναστάσεις του 1848» το *Ιστορία της Ευρώπης* (Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Παρατηρητής, 1984)σσ.95-113.

[193]Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακόπουλου, Σ. Κόνδη, *Ιστορία νεότερη και σύγχρονη (1789-1909)* (Αθήνα: Εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β. 2004)σ. 255.

[194]Ι. Κολιόπουλος, Κ. Σβολόπουλος, Ευαγ. Χατζηβασιλείου, Θ. Νημάς, Χ. Σχολινάκη-Χελιώτη, *Ιστορία του νεότερου και του σύγχρονου κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)* (Αθήνα: Εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β.2009)σ.39.

[195]Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακόπουλου, Σ. Κόνδη, όπ. παρ., σσ.268-269.

[196]Ν. Σβορώνος, *Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας* (Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο, 1981)σ.89.